

Internet per als professionals de la llengua

Assessorament
i Terminologia

La societat global de la informació és un fet que ja és aquí, que ens pertany i al qual pertanyem de manera indiscutible, que ens volta pertot arreu

J. L. Cebrián

Introducció

Internet és una eina que ens ofereix la possibilitat de treballar amb la informació de manera àmplia, ràpida i actualitzada, tant per disposar de les dades com per difondre-les, com també per actualitzar la nostra formació o per cooperar amb altres centres i professionals del nostre àmbit sense limitació geogràfica. Amb tot el ventall de noves possibilitats que se'ns obren ens hem de replantejar els sistemes de treball i ens cal revisar els processos establerts per a cada una de les tasques que realitzem habitualment.

És important tenir present que la informació que conté Internet presenta unes característiques especials. D'una banda, la informació és molt exhaustiva, fins al punt que ens és inabastable; però, al mateix temps, o bé esdevé obsoleta de manera molt ràpida o s'actualitza constantment. D'altra banda, la informació que hi trobem té un abast mundial però la representació geogràfica i lingüística de totes les zones és molt heterogènia i desigual, en funció de la presència de les institucions i les persones de cada zona geogràfica o lingüística i, en definitiva, de la política d'informació que es segueix tant des de l'àmbit cultural com socioeconòmic.

El català, en el marc europeu de llengües minoritàries, és una de les llengües amb més presència a la xarxa, tant a nivell d'actuacions institucionals com de particulars. Podem considerar que el català és un exemple específic dins el plurilingüisme a què tendeix la Comunitat Europea amb actuacions concretes des del govern, com és el cas del Comissionat per a la Societat de la Informació i, des de l'àmbit civil, amb els darrers projectes que s'han dut a terme. Per exemple, la traducció al català del navegador Netscape, el primer servei d'agència de premsa en català al Vilaweb o bé el cer-

cador que el Grup Enciclopèdia Catalana ha inclòs a la seva plataforma a Internet, *Catalunya en línia*.

Tant els professionals de la llengua com els parlants contribuïm, cadascú des d'un vessant diferent, a la representació de la nostra llengua a la xarxa i, per tant, ens podem considerar, en certa manera, responsables de plantejar i mantenir el plurilingüisme a Internet.

En aquest article, escrit des de l'experiència pràctica de professionals de la llengua i de la documentació, ens centrem en com cercar la informació que ens interessa i en la presentació d'alguns dels recursos de la xarxa més representatius i útils per a la llengua catalana. Atesa la dinàmica canviant de la xarxa i el caràcter inabastable de la informació que conté, al llarg de l'article citem i comentem diferents adreces de pàgines web fruit d'una selecció no exhaustiva d'entre el ventall disponible en el moment d'escriure l'article.

La recerca d'informació a Internet

Una de les principals utilitats que ens ofereix Internet és la recerca d'informació. Ara bé el nombre de pàgines web disponibles a Internet augmenta vertiginosament de manera que la situació actual és de sobrea-bundància d'informació. I és per això que cercar informació a Internet requereix conèixer els diferents sistemes de cerca que la mateixa xarxa posa a disposició i explotar-ne al màxim les possibilitats. En funció de la informació que busquem organitzarem el procés de cerca a través d'un dels tipus de sistemes que explicarem a continuació.

Òbviament, si coneixem una adreça d'un lloc web concret que ens interessa pel seu contingut lingüístic hi podem anar directament. En aquest cas, prèviament haurem obtingut l'adreça d'Internet (URL) a través d'una altra font d'informació de la mateixa xarxa, sigui en grups de discussió* (*newsgroups*), en llistes de distribució* (*listservers*), a partir d'enllaços amb d'altres webs, o també en revistes electròniques, correu electrònic, etc. o bé d'una font d'informació tradicional, com poden ser les bi-

Autors

Gemma Mas i Fossas
Mercè Sallas i Campmany
TERMCAT, Centre de Terminologia
gemma@termcat.es
msallas@termcat.es
<http://www.termcat.es>

Partint de l'anàlisi de la situació de la llengua catalana a Internet, les autores revisen i valoren les diferents tipologies d'informació que s'hi poden trobar i la utilitat que tenen per als professionals de la llengua. Especialment, tracten els recursos i les eines disponibles a la xarxa que són d'interès general i d'interès específicament lingüístic, de com cercar-los i obtenir-los. També tenen en compte el paper de les noves tecnologies en relació amb llengües com el català i com a factor que influeix i modifica la manera de treballar dels professionals de la llengua.

bliografies i els directoris d'organitzacions en suport paper.

En el cas que no coneguem el lloc web o que no vulguem buscar una adreça concreta, sinó que estiguem interessats a obtenir informació general sobre un tema, haurem de recórrer als sistemes de cerca que ens ofereix la xarxa: els cercadors i els indexadors.

Els cercadors

Els cercadors o motors de cerca són bases de dades creades per compilar les dades de la xarxa. Estan constituïdes per programes robot que automàticament detecten les noves pàgines web de la xarxa i les incorporen a la seva base de dades i en executar la cerca consulten cada una de les pàgines web que tenen llistades. Ens són útils per a la cerca d'una informació concreta —per exemple, revistes electròniques especialitzades en lexicografia— a través dels mots de cerca o descriptors que definim i que són buscats per totes les parts del document web. Cal que tinguem en compte que en el resultat de la cerca es pot establir un marge d'error, bàsicament a causa del soroll documental, que ens dona resultats no pertinents a causa de l'ambigüitat lèxica, i del silenci documental, que ens genera un resultat on no s'inclouen —perquè no s'han localitzat— documents pertinents a la cerca definida.

Els indexadors

En els indexadors la informació s'organitza temàticament, començant per àrees àmplies que es van jerarquitzant en categories i subcategories de temes més concrets. Ens són útils per buscar informació sobre un tema ampli, com per exemple la sociolingüística, i sobre els temes que s'hi relacionen, com pot ser el cas de la sociologia o del dret lingüístic. A la xarxa trobem indexadors d'abast general però també d'especialitzats que s'estructuren com a directoris d'una temàtica concreta.¹ Els indexadors no acostumen a ser tan exhaustius com els motors de cerca, a excepció d'alguns casos concrets, però ens donen accés a una informació que prèviament ha estat contrastada per professionals que l'han avaluada, classificada i indexada en la categoria temàtica pertinent. En aquest cas, la qualitat del resultat de la cerca està relacionada directament amb la qualitat de la indexació manual.

Els metacercadors

Els metacercadors efectuen la cerca en més

d'un motor de cerca. Van a buscar la informació en cada un dels cercadors abans de retornar el resultat de la consulta que hem definit. Ens ofereixen un resultat més ampli que el que obtindríem amb la mateixa cerca executada en un sol motor però són més lents. Cal tenir en compte, a més, que inclouen un nombre limitat de motors de cerca, de manera que en podem estar marginant algun d'interessant per a la nostra cerca.

Sistemes de cerca en català

En català, disposem actualment de diversos sistemes de cerca: els cercadors que només inclouen llocs webs en català, els cercadors que tenen la seva interfície en català però que accepten recursos en qualsevol llengua i els cercadors de webs multilingües que destaquen de manera separada els recursos en llengua catalana. D'entre els darrers, trobem cercadors especialment en castellà com l'Apali,² el Dónde³ i l'Olé.⁴

Dels que només inclouen llocs webs en català, podem destacar el Lincaweb,⁵ que és un directori de recursos en català que recull informació estructurada jeràrquicament per categories temàtiques sobre tots els aspectes relacionats amb la llengua catalana. Com a motor de cerca utilitza el Cercat,⁶ que recopila informació de totes les branques del coneixement i que és consultable com a motor i, a la vegada, per categories temàtiques. També disposem del Som-hi,⁷ amb informació general, que permet la consulta per mots de cerca i per temes generals però sense establir categories jeràrquiques detallades per a cadascun.

D'entre els cercadors en català que recopilen pàgines també en d'altres llengües, ressaltem el Nosaltres.com,⁸ que és el cercador de Vilaweb, el primer diari electrònic en català, que recull especialment informació de l'àmbit català. La consulta es pot fer per la cerca directa al motor de cerca o a les categories temàtiques del seu índex. I també ofereix un servei de notícies en català que es va actualitzant durant el dia. El Cercador.com⁹ és el motor de cerca que darrerament el Grup Enciclopèdia Catalana ha incorporat a la xarxa Internet. Ofereix una selecció de pàgines web de la xarxa de totes les branques del coneixement i permet delimitar-la per idioma i per lloc geogràfic de la pàgina web. La cerca es pot executar directament al motor de cerca o bé per categories temàtiques.

En l'àmbit local o regional, disposem de múltiples cercadors en català que recullen

informació de caràcter local, com per exemple, el Cercat Regional,¹⁰ amb informació de totes les comarques dels Països Catalans i que possibilita la consulta de les pàgines de cada zona geogràfica per separat o conjuntament. Altres exemples poden ser el cercador de les terres de ponent, Lleida Virtual,¹¹ o bé la guia web de les comarques del nord del País Valencià, Vinaros.com.¹²

Altres eines per a la recerca d'informació

Les pàgines d'enllaços que habitualment incorporen els diferents webs permeten accedir a altres llocs web amb informació que també ens pot interessar. En el nostre cas, els enllaços que ens ofereixen les pàgines web dels centres i organismes de referència lingüística, i que hem obtingut com a resultat d'una cerca, ens amplien o reafirmen algunes de les adreces que ens poden ser útils. Sovint els enllaços es presenten jerarquititzats per ordre d'interès o temàticament. En català, per exemple, podem considerar les pàgines d'enllaços dels llocs web de l'Institut d'Estudis Catalans, del TERMCAT i dels serveis lingüístics del Departament de Política Territorial i Obres Públiques i del Consell de Col·legis d'Advocats.

Si no hem localitzat la informació que cerquem a través de les pàgines web podem consultar també altres recursos que també ens presenta Internet com són els arxius de notícies* (*news*), les llistes de distribució* o els grups de discussió.*

Cerques simples versus cerques avançades

La majoria de cercadors ens ofereixen dues possibilitats per iniciar la cerca; d'una banda, la cerca simple o bàsica i, de l'altra, la cerca avançada. La cerca simple s'executa des de la pàgina inicial que es visualitza per defecte quan entrem en un cercador. Ens permet indicar-hi el mot de cerca, ja sigui simple —format per un sol mot—, compost per dos o més mots, o una frase, utilitzar alguns operadors, com les cometes o els troncaments, i alguns delimitadors com ara la selecció de la llengua o de la data de publicació i/o d'actualització de les pàgines web.

En les cerques avançades, a més de les opcions esmentades, podem utilitzar els operadors booleans i altres recursos com ara els criteris d'ordenació dels resultats de la cerca, els operadors de proximitat —per buscar mots que acostumen a presentar-se junts o separats de poques paraules— o els operadors d'absència i presència —emprats per

excloure o exigir la presència dels mots en els documents resultants de la cerca—. Els operadors booleans (I per a la intersecció, NO per a la negació, O per a la suma) ens serveixen per condicionar la cerca amb dos o més mots relacionats. Cal tenir en compte, però, que cada cercador utilitza els seus propis signes que podem conèixer consultant les seves pàgines d'ajuda.

Una estratègia per a la recerca d'informació a Internet

La pertinència de les respostes resultants és subjectiva en funció de la pregunta que fa cada usuari i, per tant, és important que coneguem les diferents estratègies per definir amb precisió la cerca que volem executar. Són aspectes generals que es poden presentar de manera diferent en cada cercador. A continuació exposem alguns d'aquests aspectes que són aplicables a la informació de caràcter lingüístic i que cal tenir en compte quan definim una estratègia de cerca.

Tal com podem deduir de l'exposició sobre els diferents sistemes de cerca, la primera qüestió que ens hem de plantejar és on hem de cercar la informació que ens interessa. Per dur a terme cerques de temes amplis utilitzarem les diferents categories que ens ofereixen els indexadors i, en canvi, per buscar qüestions específiques executarem la recerca a través dels motors de cerca.

Abans de començar una cerca és important que dediquem un temps a la lectura de les pàgines d'ajuda de cada motor de cerca o indexador per conèixer les diferents opcions que permet i els caràcters i els operadors que empra per cada opció.

En els cercadors, en funció de la llengua amb què descriuim els mots de la cerca obtindrem un resultat diferent; si ens interessa obtenir llocs web d'una temàtica concreta però només en català, encara que estiguem emprant un motor anglès, caldrà que els mots de descripció de la nostra cerca siguin sempre en català.

Per tal de perfilar millor la recerca, haurem d'especificar al màxim els mots de cerca i utilitzar preferentment els mots no usuals a mots del llenguatge comú. Per exemple, en el cas dels noms dels animals, utilitzarem el nom científic en lloc del nom comú. De tota manera, si estem utilitzant mots usuals hem de tenir present la possibilitat d'utilitzar sinònims i de buscar, en els resultats de cerca, altres mots relacionats per ampliar-la o restringir-la.

Convé tenir en compte que la majoria de cercadors diferencien les majúscules de les minúscules i que ens pot ser útil per acotar els resultats de la cerca. Per exemple, si ens interessa buscar un nom propi, l'escriurem amb les majúscules pertinents per evitar obtenir un resultat on s'inclouin documents que contenen el mateix nom però referit a un altre concepte. D'altra banda, quan busquem un mot compost o una cadena de caràcters utilitzarem les cometes per indicar que ha de constar tal com l'escrivim en les pàgines web que esperem trobar.

També hem de tenir en compte els diferents delimitadors de cada motor. Habitualment, l'asterisc s'utilitza per truncar els mots de cerca, per exemple, quan no estem segurs de l'ortografia o per incloure els diferents derivats del mot. Hem d'assegurar-nos, però, de les possibilitats de delimitació del motor de cerca que consultem per utilitzar aquesta funció al final, enmig o al principi de mot. En alguns casos, tenim l'opció d'utilitzar mots clau prefixats al mot de cerca per restringir la cerca a una part del lloc web, per exemple, a l'adreça, al text o als enllaços.

Quan visualitzem el resum dels llocs web que ha localitzat el cercador, per valorar els resultats podem tenir en compte la llengua en què està escrit i la data dels documents resultants. També és important que coneguem quins són els criteris d'ordenació dels resultats que utilitza, que normalment es descriuen en les pàgines d'ajuda.

En el cas que la pàgina web que volem consultar ja no es trobi a l'adreça a què remet el motor de cerca, podem remuntar un o més nivells en l'arbre de l'adreça web fins a trobar la primera pàgina del lloc que ens permetrà de retrobar la pàgina que buscàvem inicialment i que, possiblement, haurà estat redenominada.

Finalment, sempre caldrà que tinguem en compte la possibilitat d'utilitzar més d'un sistema de cerca; quan fem una recerca temàtica àmplia els diferents motors de cerca ens poden aportar informació diferent i complementària. I, a la vegada, hem de buscar quins llocs especialitzats en la temàtica que ens interessa estan disponibles a la xarxa.

Recursos i eines lingüístiques

Internet ofereix tant recursos, eines i serveis aplicables a múltiples camps d'activitat com d'específicament lingüístics. Són instruments útils i pràctics que, en diferent

mesura, faciliten i agiliten les tasques relacionades amb la correcció, la traducció, la docència, la terminologia i la terminografia, la lexicologia i la lexicografia o la dinamització.

Serveis generals

En aquest apartat no pretenem de descriure amb detall la naturalesa i el funcionament dels serveis generals que Internet ofereix, sinó que ens centrarem en aquells que són especialment importants per al desenvolupament de les tasques diàries dels diversos professionals de la llengua.

Correu electrònic

El correu electrònic ens permet enviar missatges a altres professionals i rebre'n, amb una gran rapidesa —gairebé en temps real— i, des d'un punt de vista econòmic, amb un cost relativament reduït. A més, és un servei còmode i versàtil, que possibilita adjuntar fitxers, documents, programes, etc. als correus que enviem i conservar missatges al disc dur, imprimir-los o modificar-los. El correu electrònic es converteix en un recurs molt potent que connecta directament i d'una forma gairebé immediata els diversos professionals d'un camp d'activitat o de camps afins. Així, podem adreçar una consulta a un servei lingüístic d'un organisme determinat o enviar un text per corregir o traduir i, tant en un cas com en l'altre, rebre'n una resposta ràpida.

*Grups de discussió**

Els grups de discussió* permeten l'intercanvi d'informació sobre un tema concret. Són fòrums de debat que funcionen com un tauler d'anuncis en què qualsevol persona hi pot intervenir penjant-hi un missatge i hi pot consultar altres missatges que s'hi han enviat. No hi ha un destinatari personal concret i cal adreçar-s'hi expressament mitjançant el correu electrònic. Tot i que és un servei general d'Internet, el fet d'acotar temàticament l'objecte de debat el pot convertir en un recurs d'interès lingüístic.

*Llistes de distribució**

Les llistes de distribució* són programes situats en un adreça d'Internet, en què, prèvia subscripció, els missatges enviats a aquesta adreça són reenviats a totes les persones que hi estan subscrietes. Quan no hi ha moderador, el reenviament es fa de forma automàtica i quan n'hi ha, de forma selectiva. Són de gran utilitat a l'hora d'estar informats i d'informar sobre un tema

determinat, de manera que l'acotament temàtic, també aquí, pot convertir un servei general de la xarxa en una eina d'interès lingüístic.

Transferència de fitxers

Un altre servei que contribueix a la comunicació professional és la transferència de fitxers. Mitjançant el protocol FTP (*file transfer protocol*) podem transferir fitxers entre ordinadors, ja que ens permet connectar el nostre ordinador a un ordinador remot a fi de penjar-hi programes, documents, etc. concrets o de baixar-ne.

*Telnet**

El *telnet** possibilita la connexió a un ordinador remot des del nostre propi ordinador, el qual funciona com si es tractés d'un terminal. Mitjançant aquest protocol d'Internet, podem executar programes d'aquell ordinador o consultar-hi informacions; per exemple, diccionaris, bases de dades o catàlegs en línia de biblioteques, com si estiguessin ubicats físicament al nostre ordinador.

Web

El web és un sistema de presentació de la informació constituït per milions de pàgines que combinen text, imatges, so i animació, interconnectades per enllaços d'hipertext. En definitiva, és una gran base de bases de dades documentals en què els diversos documents estan interrelacionats, de manera que a través dels enllaços d'hipertext podem anar d'una pàgina (o part d'una pàgina) a una altra amb la qual està enllaçada i, així, visitant llocs webs diferents, navegar per la xarxa.

Recursos i eines lingüístiques

A Internet podem trobar tipus diferents d'informació d'interès per a les persones que treballen amb la llengua, en general, i amb la llengua catalana, en concret. Així, diccionaris generals i especialitzats, bases de dades terminològiques, serveis de consultes, però també classificacions, cursos, sistemes de traducció, bases de dades documentals, webs dedicats a la llengua o la cultura catalanes, materials específics per a l'ús professional, sistemes de cerca d'informació, etc. A continuació presentem alguns d'aquests instruments, sense pretendre de ser exhaustives, no tant perquè l'espai de què disposem no ho permeti, sinó perquè l'abast d'Internet és tan gran, que l'exhaustivitat és impossible.

Programari en català

Hi ha pàgines web que ens informen sobre els productes informàtics en català que hi ha al mercat, sobre les empreses que en fabriquen o distribueixen i sobre programes específics que podem utilitzar o també baixar, com ara correctors o verificadors ortogràfics, traductors automàtics, etc. Per exemple, en català podem baixar gratuïtament els navegadors —eina bàsica per als usuaris d'Internet— Internet Explorer¹³ (versió 3.02) o Netscape Navigator¹⁴ (versió 4.6). En el camp del programari, podem destacar el paper informador i dinamitzador sobre la presència del català en el món de la informàtica de les pàgines de la Direcció General de Serveis Informàtics de la Generalitat de Catalunya¹⁵ o de les de Softcatalà,¹⁶ amb el seu servidor específic El Rebost,¹⁷ de recent creació.

És important visitar regularment els llocs que informen sobre productes informàtics en català o que n'ofereixen, ja que és un àmbit en què l'avenç tecnològic és tan ràpid que contínuament apareixen noves versions de productes coneguts o n'apareixen de nous amb més prestacions.

Eines de referència documentals

En l'àmbit de la documentació, a Internet disposem del *Catàleg Col·lectiu d'Universitats de Catalunya* (CCUC),¹⁸ una eina important a tenir en compte si la nostra recerca d'informació és de caràcter bibliogràfic. El CCUC, a més dels fons bibliogràfics universitaris, també incorpora el catàleg de la Biblioteca de Catalunya i de diverses biblioteques especialitzades.

A banda, hi trobem eines documentals específiques per als professionals de la llengua. Des de la Universitat Politècnica de Catalunya es manté el *Biblioterm*,¹⁹ una base de dades de recursos terminològics i lingüístics disponibles en línia. En el web del TERMCAT es pot consultar la Bibliografia dels recursos terminològics en català, actualment en fase de conversió a base de dades per a la consulta des de diferents punts d'accés.

Per a la recerca d'informació bibliogràfica també convé tenir en compte els llocs web de les diverses llibreries i editorials que treballen en català, perquè en la majoria dels casos la informació que ens ofereixen ens serà d'utilitat directa. A fi d'identificar els diferents llocs web, podem consultar les adreces en els directoris de llibreries²⁰ i editorials²¹ o en el catàleg ISBN²² de llibres publicats a Espanya en diferents llengües.

Bancs i bases de dades. Dictionaris en línia

A Internet trobem una gran oferta de bancs i bases de dades d'interès lingüístic de tipus diferent, així com de dictionaris consultables en línia. D'una banda, n'hi ha de contingut lèxic general, monolingüe o multilingüe, que inclouen català i moltes altres llengües. En aquest àmbit, per exemple, podem consultar en línia el *Diccionari de la llengua catalana*²³ de l'Institut d'Estudis Catalans, mitjançant el protocol *telnet**, o el d'Enciclopèdia Catalana.²⁴

D'altra banda, si el que volem és cercar informació lèxica especialitzada, podem recórrer a bancs, bases de dades o dictionaris terminològics. Aquest tipus de productes són o bé multitemàtics o bé temàticament delimitats, dedicats a una activitat, disciplina, professió, ciència, etc. A més, tenen un caràcter divers segons els objectius que es proposen i els destinataris a qui s'adrecen. Així, la xarxa ens mostra des de recopilacions obertes, no selectives, de segments lèxics fins a productes de caràcter prescriptiu o normalitzador, passant per d'altres orientats específicament a les tasques de traducció.

En aquesta línia, mitjançant diverses possibilitats de cerca, es pot consultar el banc de termes normalitzats en català, la *Neoloteca*, que recull la terminologia que el Consell Supervisor del TERMCAT²⁵ ha anat normalitzant des de la seva creació. També l'*Eurodicautom*, banc de termes i segments lèxics per a la traducció, de la Comunitat Europea,²⁶ en què cada fitxa està classificada temàticament i conté diverses informacions, com ara els equivalents en les llengües oficials, la definició, les fonts, etc. O la base de dades multilingüe *Logos*,²⁷ que conté català, informacions contextuals, és d'accés lliure i és alimentada contínuament mitjançant les aportacions que els usuaris o la xarxa de traductors que la utilitzen fan. A més, podem esmentar els dictionaris especialitzats bilingües de la col·lecció tècnica «La Indústria a Catalunya»²⁸ (electrònica, béns d'equipaments, arts gràfiques i edició, etc.) o els «Vocabularis de Llenguatges Específics»,²⁹ també bilingües, que penja a Internet el Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Jaume I (medicina, arquitectura, agricultura, etc.). També destaquem les pàgines de la Direcció de Política Territorial i Obres Públiques, en què es poden consultar diversos dictionaris tècnics i generals (carreteres, ports i costes, hidrologia subterrània, etc.) i s'ofereixen

eines lingüístiques diverses, com ara criteris, recomanacions puntuals, etc.³⁰

Serveis

A la xarxa s'exposen diversos serveis específicament adreçats a les tasques lingüístiques a fi de facilitar-les i agilitar-les. D'una banda, hi podem trobar serveis de consultes destinats a resoldre els dubtes que sorgeixen en els processos de correcció, redacció o traducció de textos. L'oferta és diversa i varia segons l'objecte, que se centra en continguts diferents, i segons l'organisme que el presta (Administració, serveis lingüístics de les universitats, empreses de serveis lingüístics, etc.), que implica graus d'incidència social també diferents.

Mitjançant el correu electrònic podem adreçar consultes a l'Institut d'Estudis Catalans sobre llengua general i plantejar dubtes en relació amb el dictionari normatiu³¹ o sobre onomàstica.³² Així mateix, amb aquest sistema, Internet ens permet fer consultes terminològiques sobre aspectes relacionats amb el lèxic dels diversos llenguatges d'especialitat a molts dels serveis lingüístics de les universitats catalanes o específicament al TERMCAT. Actualment, el TERMCAT està preparant un sistema de resolució de consultes en línia, que permetrà als diversos professionals i usuaris resoldre dubtes terminològics de forma automatitzada. A part de l'ús directe d'Internet per a la formulació de consultes, podem trobar informació sobre altres tipus de serveis dedicats a respondre consultes fora de la xarxa, com ara el Telèfon lingüístic o el sistema *Linguatex* de la Direcció General de Política Lingüística.

D'altra banda, cal esmentar el servei d'assessorament per a la correcció, la redacció i la traducció de textos d'especialitat que el TERMCAT ofereix i que la majoria de serveis lingüístics també presten. Entre aquests altres cal destacar els serveis lingüístics universitaris, com ara el Servei de Llengua Catalana de la Universitat de Barcelona,³³ el Gabinet de Llengua Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona,³⁴ el Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya³⁵ o el Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Jaume I de Castelló.³⁶ Malgrat que aquests serveis es presten de forma restringida a la comunitat universitària, fan una notable contribució general a l'extensió de l'ús social del català, facilitant l'elaboració de textos especialitzats, assessorant-los i fent-se càrrec sovint de tasques com la correcció o

la resolució de dubtes terminològics. A més, des de totes aquestes institucions es donen eines i pautes metodològiques per a l'elaboració de diccionaris i es facilita informació bibliogràfica i documental.

Cursos

Internet és un gran aparador d'oferta formativa diversa. La xarxa ens és útil tant per vehicular els cursos que programem, com per estar informats de l'oferta docent d'altres organismes i institucions. Alhora també ens serveix per formar-nos contínuament nosaltres mateixos, ja sigui professionalment o personalment. La xarxa no només esdevé un sistema per informar de l'existència de cursos específics, sinó que també ens permet tant impartir-ne com seguir-ne.

D'altra banda, tant podem trobar cursos de temàtica diversa com recursos i materials docents específics: cursos de català, de matèries específiques no lingüístiques, d'autoaprenentatge, interactius, exercicis de llengua catalana, etc. Per exemple, podem citar la informació que la Generalitat de Catalunya dóna sobre recursos per a l'aprenentatge del català,³⁷ el Servei d'Autoformació en Llengua Catalana de la Universitat Pompeu Fabra³⁸ o les pàgines web de la Universitat Oberta de Catalunya.³⁹

Materials lingüístics específics

A la xarxa trobem altres materials d'interès per als professionals de la llengua. En l'àmbit de la llengua general, podem citar els documents sobre aspectes concrets de la normativa que la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans ha elaborat.⁴⁰ També tenen un abast i una utilitat general les *Guies lingüístiques* i, especialment, el *Fitxer lingüístic* del Servei de Llengües i Terminologia de la UPC, constituït per un conjunt de fitxes que tracten puntualment qüestions gramaticals, gràfiques, d'estil i relatives a la redacció de documents.

En l'àmbit especialitzat, hem de destacar la informació d'interès terminològic que s'exposa a les pàgines web del TERMCAT. Per exemple, els criteris (localització de productes informàtics, formació de termes amb elements cultes, abreviacions en terminologia, etc.), els comentaris sobre termes normalitzats o de consulta freqüent o l'espai participatiu *InterQUÈ?*. D'altra banda, és remarcable la informació que es presenta a les pàgines del Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya,⁴¹ en què s'ofereixen eines específiques per a l'exten-

sió de l'ús del català en aquest àmbit d'activitat, com ara formularis jurídics.

Informació lingüística indirecta

A fi de resoldre els dubtes sobre la llengua catalana que ens sorgeixen en la feina quotidiana podem recórrer, tal com hem esmentat anteriorment, a eines específicament lingüístiques. Ara bé, no sempre l'ús d'aquestes eines és satisfactori ja que no sempre trobem el que busquem. És en aquesta circumstància que podem utilitzar la mateixa xarxa d'una manera diferent i navegar per pàgines de temàtiques diverses, que no tenen per objecte la llengua però que ens poden facilitar informació d'interès lingüístic de forma indirecta.

Mitjançant els sistemes de cerca descrits anteriorment, podem cercar llocs web relacionats amb l'àmbit temàtic del text que estem tractant i, navegant per les seves pàgines, aclarir els dubtes que tenim plantejats. Per exemple, podem provar de trobar solucions lingüístiques en català a termes que en el text que estem traduint apareixen en castellà, aclarir el significat d'expressions i mots diversos o el seu ús contextual. Certament, els recursos i les eines lingüístics no només provenen de diccionaris o de documents que estableixen criteris i recomanacions, sinó que hi ha altres sistemes per obtenir informació d'utilitat lingüística. Un exemple d'això és la consulta de les versions catalana i castellana de les nomenclatures i classificacions de l'Institut d'Estadística de Catalunya,⁴² les quals, sense proposar-s'ho, poden tenir una utilitat anàloga a la d'un diccionari bilingüe.

Cal dir que aquest recurs s'ha d'utilitzar d'una manera prudent ja que cal fixar-se en les característiques del lloc web on trobem la informació, valorant en cada cas si són pàgines personals o si són publicades per una institució i si aquesta, a més, té un reconeixement a l'àrea.

Altres recursos d'interès lingüístic

Finalment, volem esmentar altres eines i recursos no classificables en els apartats anteriors però que, com aquells, poden ser d'utilitat.

Hi ha pàgines web, personals o institucionals, que actuen de punt de partida per a la visita d'altres pàgines web, ja que acumulen enllaços amb altres llocs web, en general, classificats temàticament. Així, n'hi ha que apleguen recursos lingüístics dedicats a la llengua catalana⁴³ o que agrupen diccionaris classificats per llengües o

per temes,⁴⁴ que de vegades incorporen sistemes de cerca globals.⁴⁵ D'altra banda, l'Administració, diversos organismes i les universitats ofereixen informació sobre la llengua mitjançant també Internet: declaracions sobre la llengua, informació sobre legislació i drets lingüístics, dades sociolingüístiques, plans d'actuació i de dinamització, etc.

A tall de conclusió...

L'ús d'Internet té diverses implicacions tant per a la llengua catalana com per a la feina dels professionals que ens hi dediquem i influeix en les perspectives de futur d'aquella i en el lloc de treball d'aquests.

Internet és bàsicament una nova eina de treball que els professionals de la llengua no podem refusar d'utilitzar en la traducció, la correcció o la redacció de textos, en la dinamització, en l'elaboració de diccionaris, en la docència, etc. Tal com dèiem a la introducció, les possibilitats que la xarxa ofereix no són equiparables a cap recurs existent.

La visió dels recursos, eines i serveis que hem fet en aquest article ens ha de fer plantejar seriosament el lloc de treball integrat a què al·ludíem anteriorment, en què als sistemes tradicionals s'hi afegixen els derivats de les noves tecnologies. L'ús integrat dels nous mitjans tecnològics ens ha obligat ja actualment a començar a redefinir i rendibilitzar el sistema de treball i ens ha exigít (i ens exigirà) un aprenentatge i una actualització constant. Òbviament, ambdós aspectes han implicat també una destinació de recursos, inicialment forta i posteriorment menys significativa. Cal dir que la mateixa xarxa ens ofereix pautes per modificar les característiques i el funcionament del nostre lloc de treball i, alhora, és una infraestructura formativa important.

Tanmateix, Internet és més que un ampli recurs per a la feina diària de les persones que ens dediquem a la llengua, ja que és un sistema per a l'intercanvi i la difusió de la informació que permet millorar la comunicació interprofessional. Ja hem vist que el correu electrònic, les llistes de distribució* o els grups de discussió* són serveis que revolucionen la professió, perquè permeten una comunicació fluida, ràpida, actual i contínua entre els professionals. A això cal afegir el gran ventall de recursos i d'eines específicament lingüístics i la informació que es pot oferir i rebre d'interès per

a la llengua catalana i per a la lingüística en general.

Les conseqüències de l'ús de la xarxa es fan visibles en el desenvolupament de recursos, en la detecció de necessitats diverses, en l'extensió del coneixement i l'ús de la llengua catalana. A més, en aquesta societat actual que anomenem societat de la informació, l'ús d'Internet permet col·locar la llengua catalana al mateix nivell que les altres llengües. Només avançant al pas que caminen les noves tecnologies, servint-nos-en i interaccionant-hi, llengües com la nostra podran tenir unes perspectives optimistes de futur. Això és especialment important en les llengües minoritàries, que necessiten tots els recursos possibles per continuar vives, malgrat que (parafrasegem Lévy) la majoria de comunitats lingüístiques del món estan en posició minoritària a Internet.

Bibliografia

- CEBRIÁN, J. L. *La Xarxa: com canviaran les nostres vides els nous mitjans de comunicació*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya: Proa, 1998. (Biblioteca Oberta; 11) ISBN 84-8256-675-X
- LÉVY, P. *La Cibercultura, el segon diluvi?*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya: Proa, 1998. (Biblioteca Oberta; 8) ISBN 84-8256-499-4
- MARÍ, I. *Plurilingüisme europeu i llengua catalana*. València: Universitat de València, 1996. (Biblioteca Lingüística Catalana; 20) ISBN 84-370-2340-8
- MOLLÀ, T. [ed.]. *La política lingüística a la societat de la informació*. Alzira: Bromera, 1998. (Graella; 12) ISBN 84-7660-435-1
- RAMOS I ARMENGOL, R. «Internet com a eina de dinamització lingüística». *Llengua i Ús* (1997), núm. 9, p. 13-20.
- SERVITJE I RIERA, A. «Assessorament lingüístic i noves tecnologies a les universitats». *Llengua i Ús* (1998), núm. 11, p. 35-36.

Notes

* Els termes assenyalats amb la marca * són propostes catalanes provisionals pendents d'estudi

1. <http://www.emich.edu/~linguistic/www-vl.html>
2. <http://www.apali.com>
3. <http://donde.uji.es>
4. <http://www.ole.es>
5. <http://www.cercat.com/lincaweb>
6. <http://www.cercat.com>
7. <http://som-hi.com>
8. <http://vilaweb.com/nosaltres>
9. <http://www.cercador.com>
10. <http://www.cercat.com/regional/default.htm>
11. <http://www.lleidavirtual.com>
12. <http://www.vinaros.com>
13. http://www.microsoft.com/windows/ie_intl/ca/default.asp
14. <http://www.softcatala.org>
15. <http://www.gencat.es/dgsi/rel/relacio.htm>
16. <http://www.softcatala.org>
17. <http://www.rebost.net>
18. <http://www.cbuc.es/ccuc>
19. <http://www.upc.es/slt/Biblioterm>
20. <http://www.bne.es/esp/libes.htm>
21. <http://www.bne.es/esp/editesp.htm> o
<http://www.mcu.es/bases/spa/edit/EDIT.html>
22. <http://www.mcu.es/bases/spa/isbn/ISBN.html>
23. <http://www.iec.es/llengua/diccion/diccat.htm>
24. <http://www.grec.net/home/cel/dicc.htm>
25. El Consell Supervisor del TERMCAT està format per membres de l'Institut d'Estudis Catalans i del TERMCAT i s'ocupa de la normalització formal dels termes catalans i de vetllar perquè s'adeqüin a la normativa general de la llengua.
26. <http://www2.echo.lu/eurod>
27. <http://www.logos.it/query/queryca.html>
28. <http://www.gencat.es/dict/serveis/servling/lexcis.htm>
29. <http://sic.uji.es/serveis/slt/asst/vocabularis.html>
30. <http://www.gencat.es/ptop/llengua/index.htm>
31. <http://www.iec.es/llengua/consulta/OFICONS.HTM>
32. <http://www.iec.es/llengua/consulta/OFICONO.HTM>
33. <http://www.ub.es/slc/servei.htm>
34. <http://www.uab.es/catala.htm>
35. <http://www.upc.es/slt/slt.htm>
36. <http://sic.uji.es/uji/org/slt.htm>
37. <http://cultura.gencat.es/llengcat/recursos/recursos.htm>
38. <http://www.upf.es/gl>
39. <http://www.uoc.es>
40. <http://www.iec.es/llengua/docnorm/DOCSFCAT.htm>
41. <http://servicios.juridica.com/ccac/sl>
42. <http://idescat.es/idescat/pag1cat.htm>
43. <http://www.geocities.com/Athens/Oracle/1281>
44. <http://facstaff.bucknell.edu/rbeard/diction.html>
45. <http://www.onelook.com>

